

SYTYKETTÄ YHTEISTYÖHÖN -valmennus: osio 3

Systeminen tiimityö
lastensuojelussa ja
systeminen verkostotyö

Valmennuksen työskentelytavat

Pidä mikrofoni suljettuna muiden puhuessa

Pyydä puheenvuoroa

Sano nimesi, kun puhut

Voit kysyä tai kommentoida myös keskustelu-ikkunassa

Ilmoita keskustelussa, jos joudut olemaan hetken pois

Kärsivällisyyttä tekniikan kanssa

Valmennuksen sisältö

Osio 1: Mitä on lastensuojelu?

- Käymme läpi perusasioita lastensuojelusta, lastensuojeluilmoituksesta, palveluista ja monialaisesta yhteistyöstä

Osio 2: Systeminen ajattelutapa ja työskentelyorientaatio

- Tutustumme systemiseen työotteeseen ja sen peruseriaatteisiin

Osio 3: Lastensuojelun systeminen tiimityö ja monialainen yhteistyö

- Systeminen tiimityö lastensuojelussa, systemisen työotteen menetelmiä sekä systemisyys osana monitoimijasta yhteistyötä

Päivän aikataulu

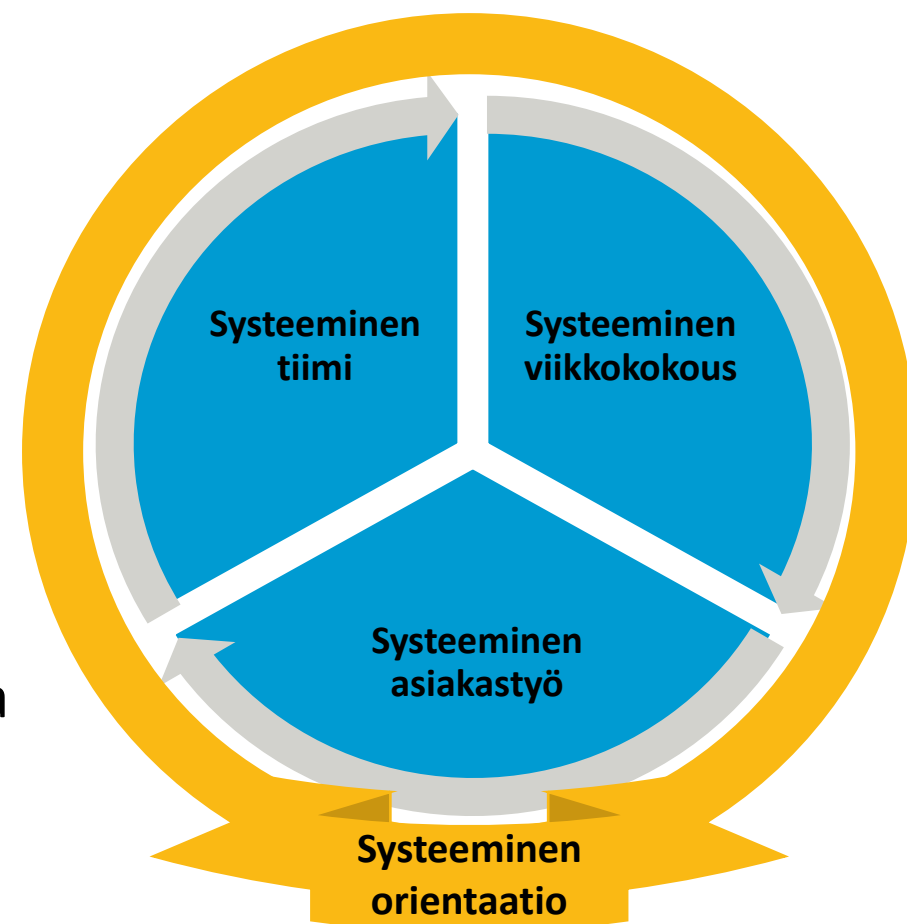
- 12.00 Aloitetaan!
Systeeminen työskentely lastensuojelussa
Tauko 10 min
- ~13.00 Systeemisen työskentelyn menetelmiä
Tauko 15 min
- ~14.00 Systeeminen monitoimijainen yhteistyö
Tauko 10 min
- ~14.45 Systeeminen verkostotyö
- 15.30 Valmennus päättyy

Systeminen työ lastensuojelussa

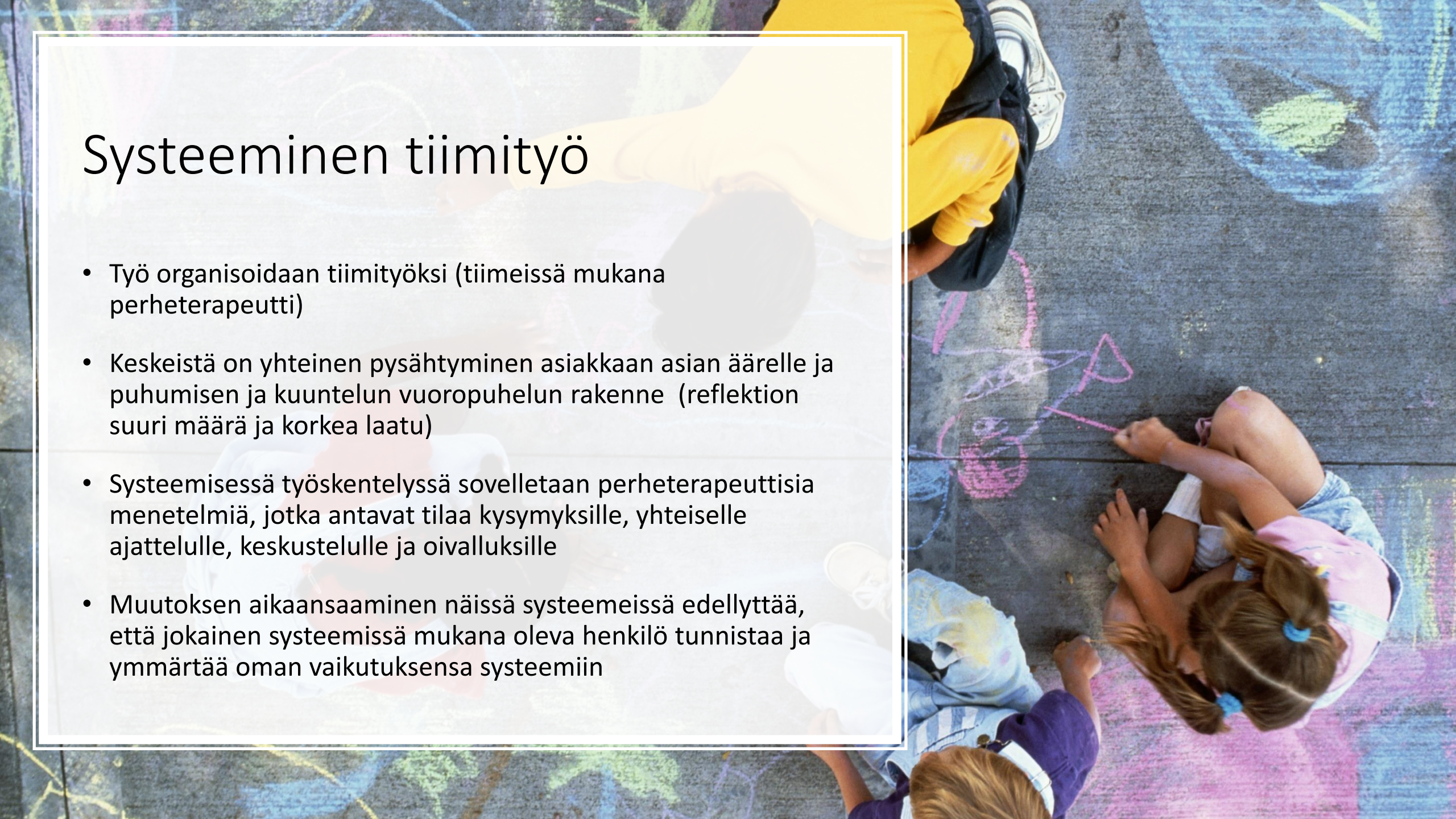
Systemisen orientaation ydinelementit

- Suomalaisen lastensuojelun systemisessä toimintamallissa on kolme ydinelementtiä:
 1. Systeminen asiakastyö
 2. Systeminen tiimi
 3. Systeminen viikkokokous
- Systeminen tiimi ja systeminen viikkokokous ovat rakenteita, jotka tukevat systemisellä orientaatiolla tehtävän asiakas- ja yhteistyön toteutumista sekä työntekijän taitojen kehittymistä

Systeminen tiimityö

- Työ organisoidaan tiimityöksi (tiimeissä mukana perheterapeutti)
- Keskeistä on yhteinen pysähtyminen asiakkaan asian äärelle ja puhumisen ja kuuntelun vuoropuhelun rakenne (reflektion suuri määrä ja korkea laatu)
- Systemisessä työskentelyssä sovelletaan perheterapeuttisia menetelmiä, jotka antavat tilaa kysymyksille, yhteiselle ajattelulle, keskustelulle ja oivalluksille
- Muutoksen aikaansaaminen näissä systeemeissä edellyttää, että jokainen systeemissä mukana oleva henkilö tunnistaa ja ymmärtää oman vaikutuksensa systeemiin

Keitä systeemiseen tiimiin kuuluu?

- Perheenjäseniä
 - Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä
 - Konsultoiva sosiaalityöntekijä, joka johtaa tiimin keskustelua
 - Perheterapeutti, joka tuo tiimin keskusteluun perheterapeutista ymmärrystä
 - Koordinaattori / sosiaaliohjaaja
 - Muita perheen kanssa työskenteleviä ammattilaisia
 - Perheen läheisiä
- Osallistujat perehdytetään tiimin tapaamisen rakenteeseen. Eri yhteistyötahot ovat tärkeitä, jotta saadaan moniääninen ja näkökulmainen kuva muodostettua. Tärkeää on jakaa oma asiantuntemusta ja osaamista yhteisesti.

Keitä systemiseen tiimiin kuuluu?

- **Konsultoiva/johtava sosiaalityöntekijä:**

Johtaa tiimin työskentelyä ja varmistaa, että suojelun tarve ja riskit lapsen kannalta arvioidaan selkeästi. Varmistaa, että keskustelun sävy on uteliasta ja tutkivaa. Varmistaa, että keskustelu on yhteistoiminnallista ja että kaikki osallistuvat siihen. Varmistaa, että hypoteeseja kehitetään eteenpäin hyödynnettäväksi keskusteluissa perheiden kanssa ja niihin liittyen sovitaan ratkaisuehdotukset. Varmistaa monialaisen työskentelyn.

- **Perheterapeutti:**

Terapeutin rooli tiimirakenteessa on huolehtia siitä, että työskentely on systemistä, ihmissuhteita tutkivaa ja arvostavaa. Varmistaa myös reflektiivisen vuorovaikutuksen osallistujien kesken, jolloin eri toimijoilla mahdollisuus kuulla toisiaan ilman vastakkainasettelua (vaarana tarve puolustaa omaa identiteettiään vanhempana, ammattilaisena, asiantuntijana jne.) sekä mahdollisuus nähdä osapuolet uudessa ja turvallisessa valossa.

- **Lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijä:**

Työskentelee lasten ja perheiden kanssa tiimin tuella, kutsuu systemisen tiimin koolle. Seuraa asiakaskohtaisen asiakassuunnitelman etenemistä. Sosiaalityöntekijä on asiantuntija siinä, miten luoda tilaa perheenjäsenten väliselle vuoropuhelulle ja miten helpottaa vuoropuhelun kulkua. Jakaa ja reflektoi tietoaan ja asiantuntemustaan olettamuksiaan.

- **Sosiaaliohjaaja/koordinaattori (jos on tiimissä):**

Dokumentoi tapaamisen ja yhdessä sovitut asiat, ja voi toimia työparina asiakastyössä. Voi huolehtia ajanvarauksesta ja toimia yhteyshenkilönä.

- **Asiakkaat:**

Asiakas voi halutessaan osallistua tiimiin ja yhteiseen pohdintaan, ratkaisujen etsimiseen. Valta ja vastuu oman elämän ratkaisuista. Jos asiakas ei ole paikalla, hän saa työntekijältä tiedon asiansa käsittelystä tiimissä sekä tehdyn suunnitelman. Asiakkaat ovat yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa pohtimassa tiimiin kutsuttavia tahoja.

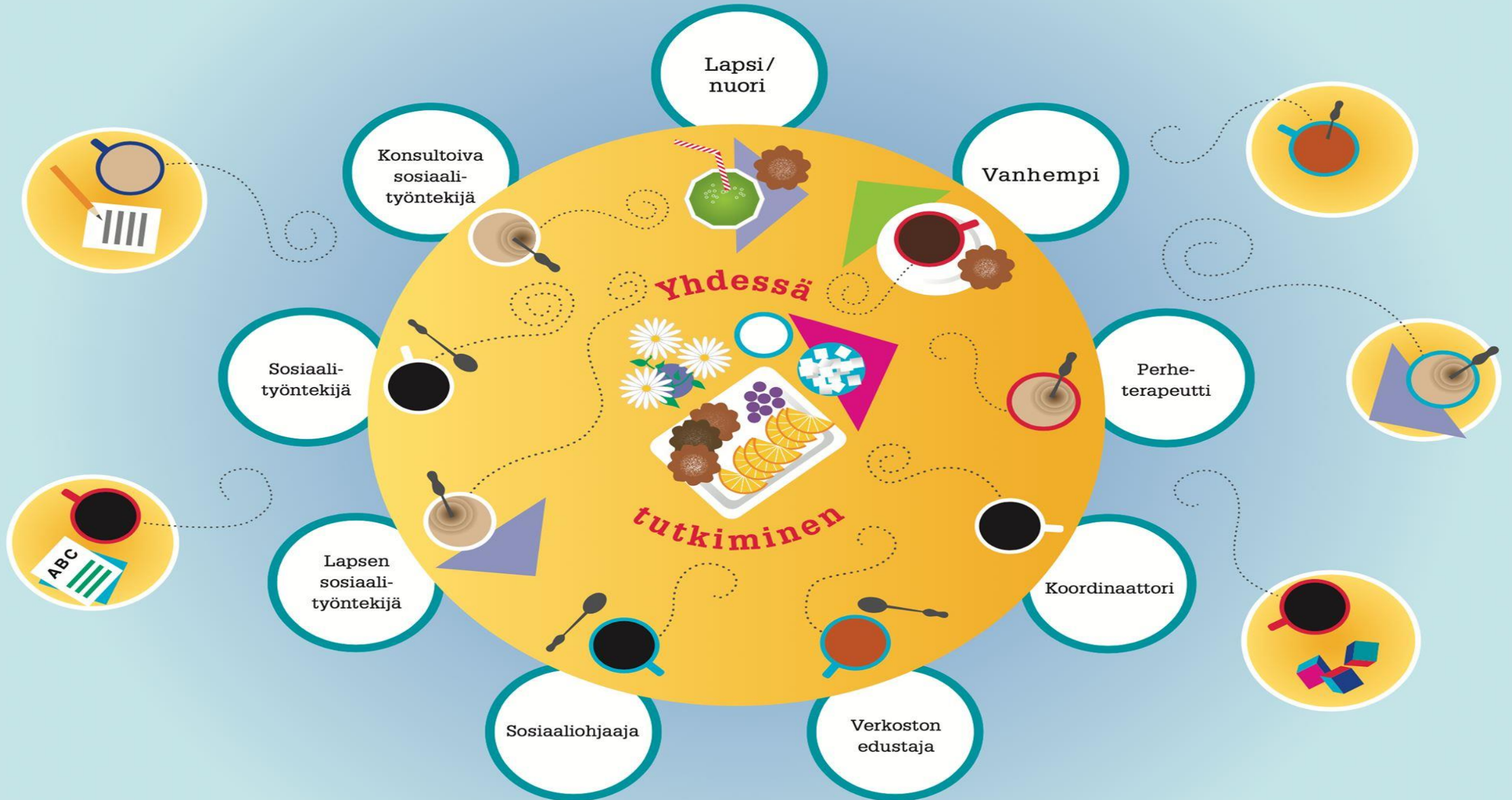
- **Muut ammattilaiset: kootaan asiakkaan verkostosta**

Tunnistetaan, että ratkaistavaan asiaan tarvitaan kutsuttavan yhteistyökumppanin asiantuntemusta. Saavat perehdytyksen työskentelytapaan ja voivat osallistua tiimin viikkokokoukseen. Osallistuvat reflektioon, erilaisten ratkaisuehdotusten tuottamiseen sekä tuovat esiin omaa asiantuntemusta yhteiseen käyttöön.

Jatkuu..

- Kaikkia asiakkaiden asioita ei käsitellä lastensuojelun systeemissä tiimissä, vaan tilanteissa tehdään ammatillista harkintaa
- Jokainen lastensuojelun työntekijä – ja jokainen lapsia, nuoria ja perheitä kohtaava työntekijä – voi hyödyntää systeemistä ajattelua ja systeemiä työmenetelmiä kaikkien asiakkaiden kohdalla

**I VALMISTAUTUMINEN
LAPSEN JA PERHEEN
KANSSA**

- ydinasian määrittely
- keitä kutsutaan mukaan
- miten toimitaan

**II YHTEISTYÖKUMPPANIN
PEREHDYTYS**

- viesti ydinasiasta
- systeemisen työskentelyn idea, miten tapaamisessa toimitaan

**IV YHTEINEN TYÖSKENTELY
TAPAAMISEN JÄLKEEN**

- pohjana yhteinen suunnitelma, pienet askeleet
- työpariudet
- muu yhteinen työ

**III YHTEINEN TYÖSKENTELY
TAPAAMISESSA**

- kohtaaminen, rauhallisuus
- selkeä rakenne
- reflektio, jossa fokus ydinasiassa
- yhteinen suunnitelma

Miksi minut kutsuttiin?

Mitä minä tuon tähän?

Miten valmistaudun?

Mihin kysymykseen haetaan vastausta? Ja miten?

Systememisen tiimin tapaamisen rakenne 90 min

Keskustelun ja
kuuntelun
vuoropuhelu

Ensin työntekijät ja perhe esittelevät perheen tilannetta ja esittävät etukäteen mietityn ydinkysymyksen, johon he erityisesti toivovat näkemyksiä (20-25 min)

Esittelyn tukena toimii perheestä piirretty sukupuu tai aikajana

Muu paikalla oleva työryhmä, perheterapeutti ja johtava sosiaalityöntekijä mukaan lukien, muodostavat reflektioryhmän

Reflektioryhmä voidaan jakaa siten, että eri jäsenet kuuntelevat keskustelua erityisesti tietyistä näkökulmista, esimerkiksi lapsen, vanhempien ja työntekijöiden näkökulmasta

Esittelyn jälkeen reflektioryhmä keskustelee kuulemastaan 10 min (perhe ja työntekijät kuuntelevat)

Tämän jälkeen keskustelu palaa perheelle ja työryhmälle, jolloin he saavat keskustella kuulemastaan 10 min (reflektioryhmä kuuntelee)

Lopuksi keskustelu avataan kaikille yhteiseksi, ja varmistetaan, että esitettyyn kysymykseen on vastattu ja tehdään keskustelun pohjalta konkreettinen jatkosuunnitelma (myös kirjallisesti) ja sovitaan kuka tekee mitäkin ennen seuraavaa tapaamista (30-45 min)

Tiimikokous, tunteet ja läsnäolo

- Hyvä valmistautuminen ennakoi onnistunutta tapaamista
 - Miten tulla asiakastilanteeseen ns. pää tyhjänä – ei suoraan yhdestä tilanteesta toiseen
 - Kiireen tunne siirtyy helposti muihin
 - Miten juurrutan itseni juuri tähän asiakastilanteeseen?
- Tiimiin osallistuminen voi herättää monenlaisia tunteita
 - Oma rooli ja odotukset tapaamiselle
 - Käytetyt työmenetelmät ja asiakkaan tarina
- Tärkeä pohtia omien tunteiden vaikutusta päätöksentekoon ja omaan toimintaan
 - Miksi reagoin tähän asiaan tällä tavalla?
 - Mitä tilanne herättää minussa, miten toimintani vaikuttaa perheeseen/systemiin?
 - Mitä kehossani ja tunnetasolla minussa tapahtuu? Mitä tapahtuu puheelle, äänelle, käyttäytymiselle ja miksi?
- Vahvat tunteet estävät tarkastelemasta eri hypoteeseja ja vaihtoehtoja sekä pysähtymästä aidosti tilanteen äärelle

Ajatuksia systemisestä työskentelystä

- Pysähdy – kohtaa – kuuntele
- Hyväksy, ettet sinä tai tuo toinen pysty yksin ratkaisemaan tilannetta
- Ole vuorovaikutuksessa ja tunnista ja sanoita omaa merkitystäsi ja rooliasi tilanteessa
- Tarjoa osaamistasi yhteiseen käyttöön ja ammatillista näkemystäsi keskusteluun, tuo näkökulmia, luo hypoteeseja
- Sitoudu ratkaisujen etsimiseen yhdessä ja ymmärrä muiden ammattilaisten toiminnan mahdollisuudet ja rajat
- Sitoudu yhteisesti sovittuun suunnitelmaan
- Tunnista oman osallistumisen tai osallistumattomuuden vaikutus muiden työhön (Mitä minä tuon tähän, mikä vaikutus minun tekemiselläni on?)
- Muista, että jokaisella on oma (pienikin) rooli ja vaikutus muutoksen aikaansaamiseksi

Onnin aikajana..

Millaisia ajatuksia
Onnin tarina teissä
herätti?

Onnin tarina: <https://www.youtube.com/watch?v=2iByT3oHJYI> (videon kesto 12:32 min)

Aikajana: Miksi aikajanan piirtämisestä on hyötyä?

- Aikajanan tarkoituksena on auttaa asiakasta hahmottamaan elämäntapahtumiaan, kokemuksia ja tunteita
- Tiedon hämärtyneen selkeyttämiseksi- historian huomioiminen
- Perheen asiakkuuden aikaiset elämäntapahtumat jäsentyvät ja siitä muodostuva kokonaisuuden kuva nostaa esiin lapsen ja perheen tilanteen paremmin
- Tekee näkyväksi myös prosessin ja siinä tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikutukset sekä myös tekemättä jättämisen
- Perheiden elämässä on paljon tapahtumia, työntekijät vaihtuvat ja tieto ei välttämättä siirry
- Käsittely verkoston kanssa tuo ymmärrystä myös verkostolle ja auttaa tarkastelemaan pinnan alla olevia ilmiöitä ja asiakkaan kokemusmaailmaa

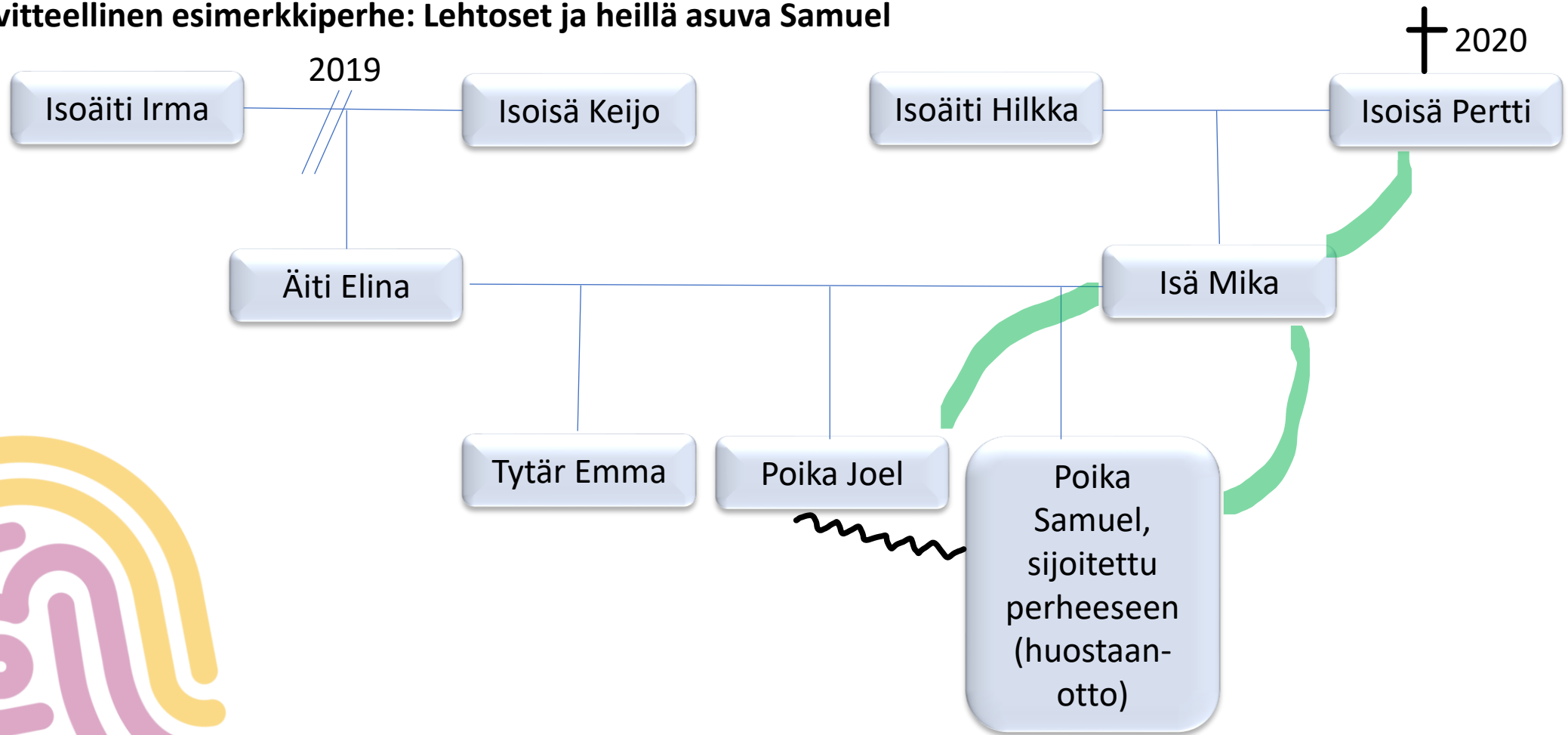
Sukupuu: Miksi sukupuu piirretään?

- Auttaa näkemään ja hahmottamaan lapsen ja perheen tilanteen laajemmin ja pidemmällä perspektiivillä
- Lisää ymmärrystä historiasta, nykytilanteesta ja suhteista
- Tekee näkyväksi ylisukupolvisia ilmiöitä
- Sukupuun kautta mahdollisuus löytää voimavaroja (ihmisiä/tarinoita)
- Oleellista ei ole totuuden etsintä tai selvittäminen, vaan auttaa asiakasta löytämään suhteita ja tehdä merkityksellisiä havaintoja näistä suhteista
- Lisätä perheen ymmärrystä omasta historiastaan, nykytilanteestaan ja suhteiden vaikutuksesta näihin
- Auttaa yhteisen ymmärryksen rakentamisessa
- Sukupolvien tarkastelu tärkeää ylisukupolvisuuden katkaisemiseksi

<https://www.youtube.com/watch?v=KREDP7XnrCU>

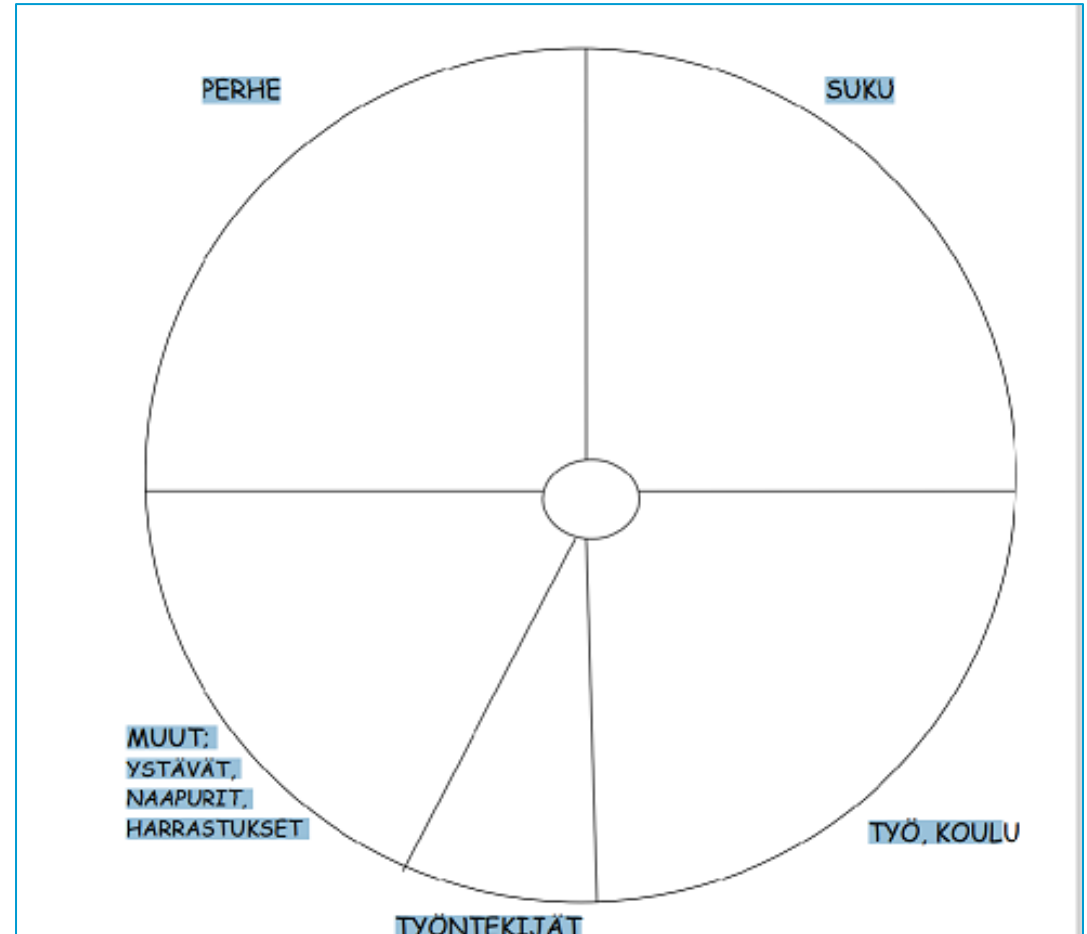
SUKUPUU

Kuvitteellinen esimerkkiperhe: Lehtoset ja heillä asuva Samuel

VERKOSTOKARTTA

- Verkostokarttaan kuvataan asiakkaalle tärkeät ihmiset
- Tekee näkyväksi tärkeitä ihmisiä ja ihmissuhteita
- Tekee näkyväksi myös sellaisia suhteita, jotka eivät välttämättä tule ilmi arjen puheessa tai suhteita, joihin liittyy hankalia asioita

Kolme taloa menetelmä

Hyvien asioiden talo – Huolien talo –

Haaveiden talo

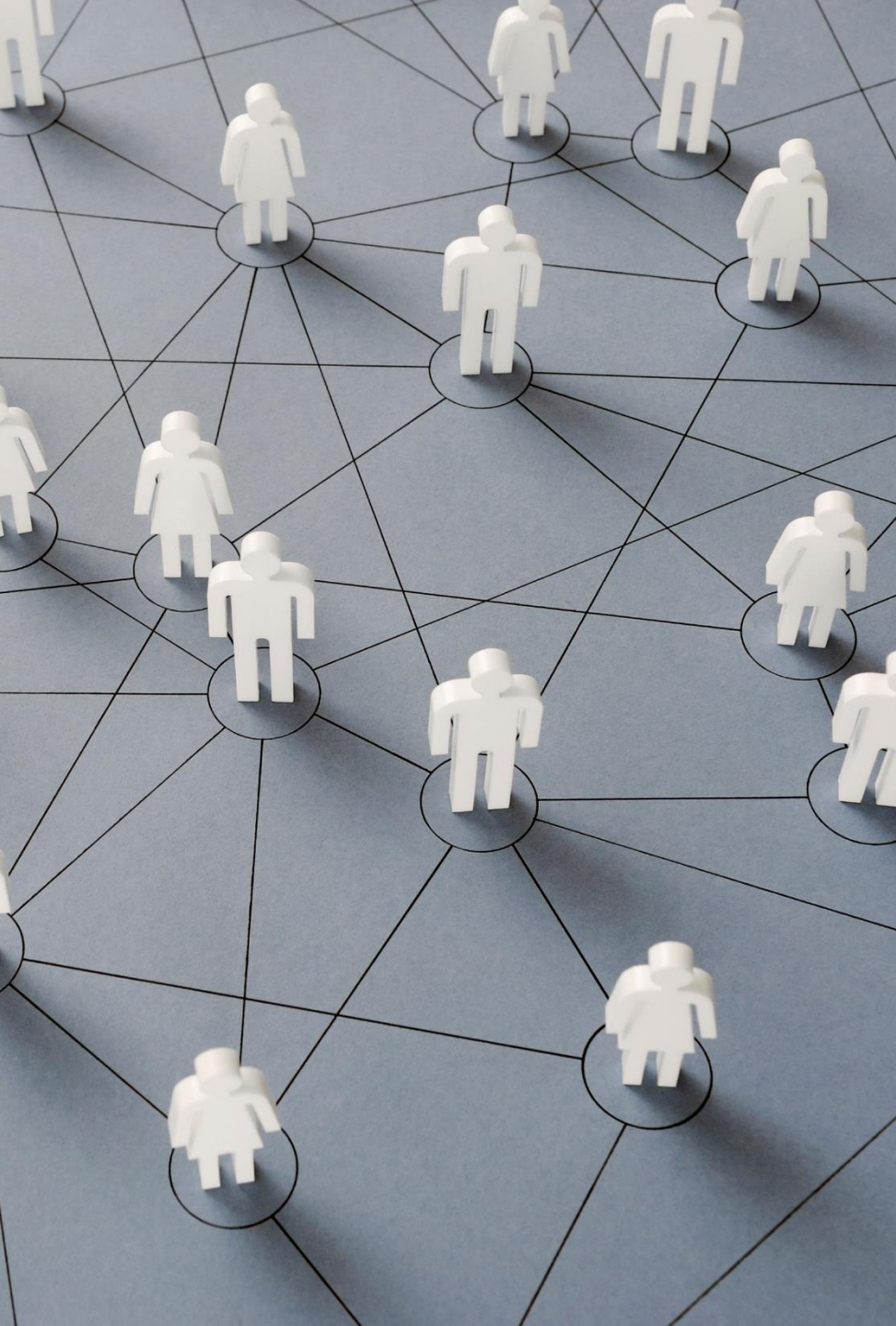
Kohti ratkaisupuhetta – tavoitteiden etsiminen

© Reetta Kekkonen

A photograph of three children sitting on a wooden bench in a park. They are seen from behind, looking out over a green field and trees. The child on the left is a boy with dark hair, wearing a white and red jacket. The child in the middle is a boy with light brown hair, wearing a dark blue hoodie. The child on the right is a girl with brown hair tied in a ponytail with a red bow, wearing a dark blue top. In the foreground, there are several bags and items on the bench, including a blue bag, a red bag, and a striped bag with a cartoon character. A large, semi-transparent white circle is overlaid on the right side of the image, containing the text.

Systeminen
monitoimijainen
yhteistyö

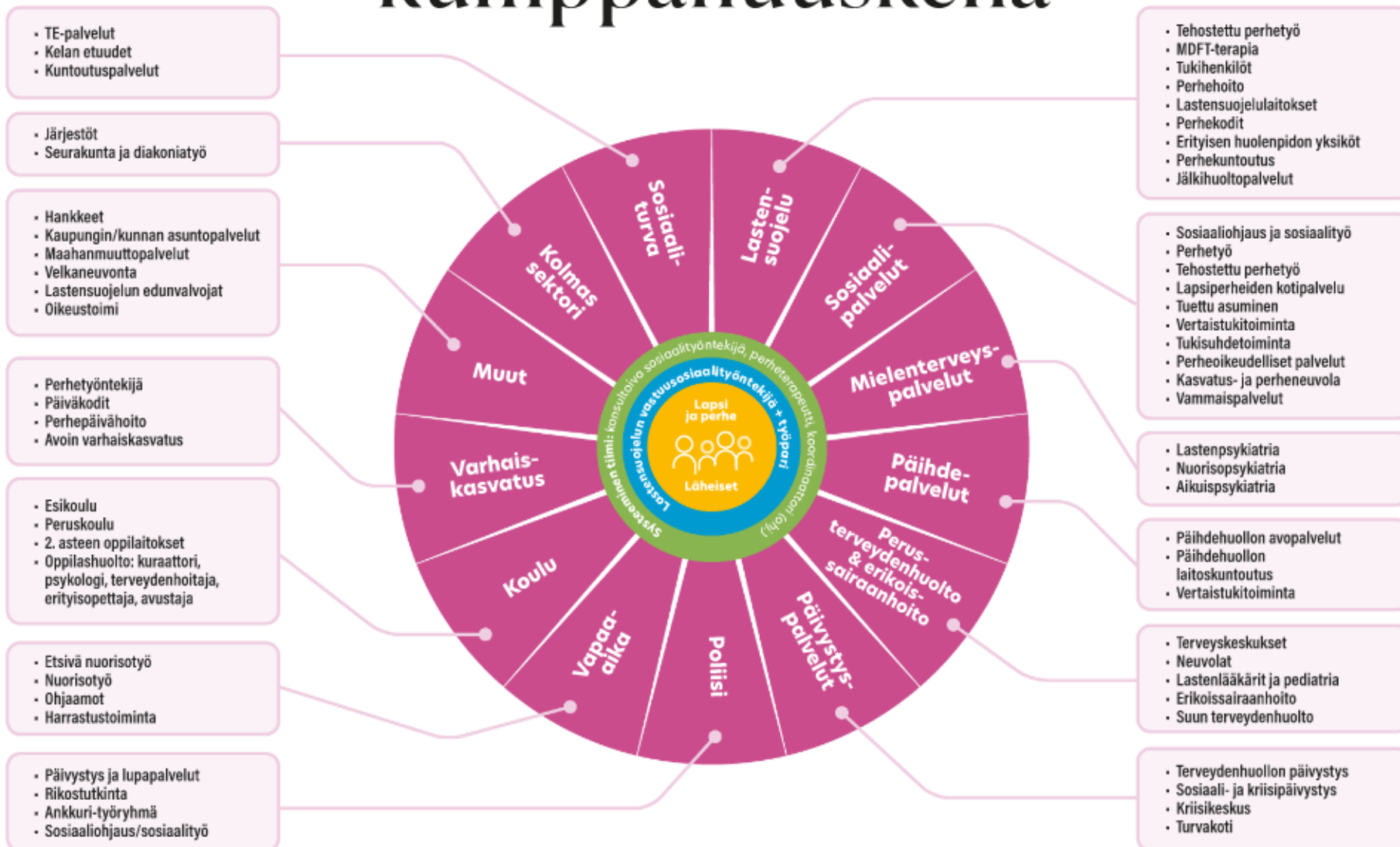

Systeminen monitoimijainen yhteistyö

- Työskentelyssä keskeistä on ammatillisen asiantuntemuksen ja voimavarojen yhdistäminen lasten ja perheiden kokonaisvaltaiseksi auttamiseksi.
- **Monitoimijainen yhteistyö** tarkoittaa monen toimijan yhteistä työtä: vanhempien ja lasten sekä heidän läheistensä, ammattilaisten sekä muiden mahdollisten osallisten yhteistä toimintaa, jolla tavoitellaan lapsen tai vanhempien auttamista ja aina lapsen hyvinvointia edistävää samansuuntaista työtä.

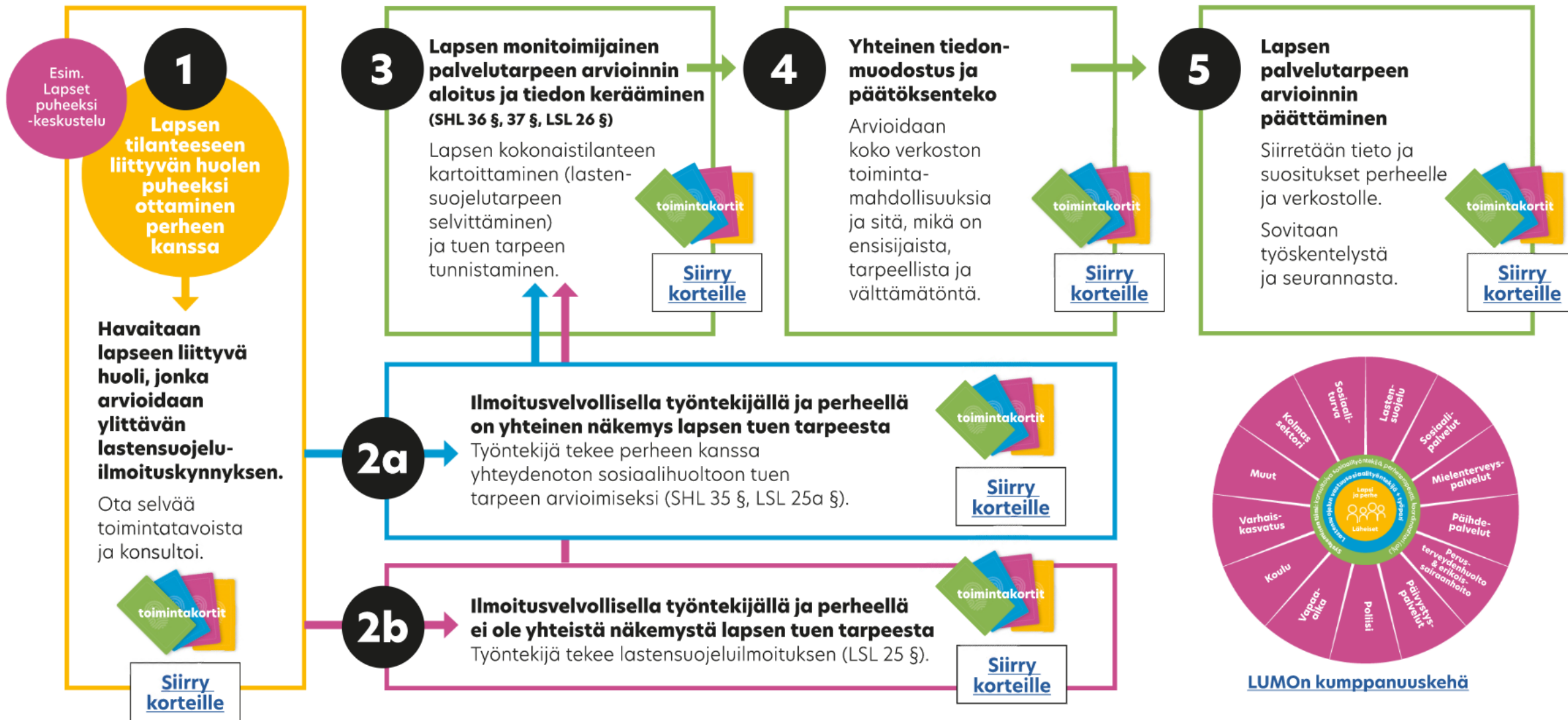
LUMOn kumppanuuskehä

Tunneimme ja tunnistamme toisemme, toistemme osaamisen sekä yhteistyön mahdollisuudet?

Lapsen monitoimijainen palvelutarpeen arviointi

Systeminen toiminta- ja ajattelumalli

Monitoimijainen yhteistyö lastensuojelun asiakkuudessa

Systeminen toiminta- ja ajattelumalli

Esim. Lapset puheeksi-keskustelu

Huolen puheeksi ottaminen perheen kanssa

Huolen havainnut työntekijä kartoittaa tilannetta perheen kanssa

Lapsen tilanteen arviointi monitoimijaisesti, tuen tarpeen päivittäminen, yhteinen suunnitelma

Vastuutyöntekijänä
Is-sosiaalityöntekijä

Yhteinen systeminen muutostyöskentely

Yhteinen ymmärrys/näkemykset (yhteisesti jaettu suunnitelma) tuen toteuttamisesta. Seuranta ja arviointi monitoimijaisesti.

Asiakkuus lastensuojelussa päättyy yhteiseen tapaamiseen

Saattaen vaihto - siirretään tieto/suositukset perheelle, uudelle vastuutyöntekijälle ja verkostolle

Selviää, että lapsella on lastensuojeluasiakkuus.

Tarvittaessa lastensuojelun konsultointi.

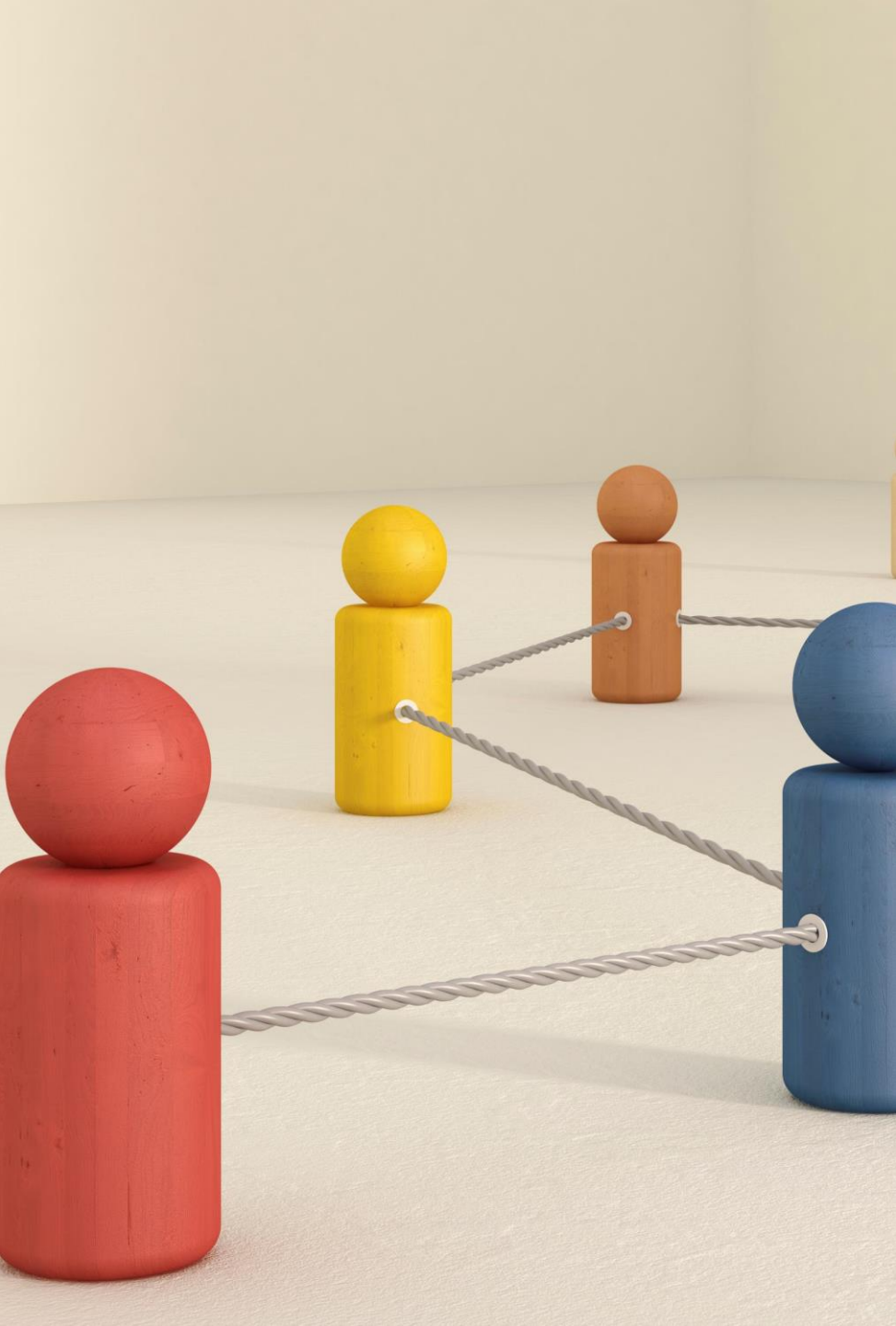
Työntekijällä ja perheellä yhteinen näkemys arvioinnin tarpeesta

Työntekijä ottaa yhteyttä lastensuojeluun/tekee lastensuojeluilmoituksen ja työntekijät sopivat yhteisestä tapaamisesta.

Perhe ei koe tarvetta yhteydenotolle

Työntekijä tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen (LSL 25§). Lapsen vastuutyöntekijä arvioi palaverin tarpeen ja kutsuu koolle.

Milloin monitoimijaista yhteistyötä ja arviointia tarvitaan?

- Perheellä useamman eri palvelun yhteensovittamisen tarve
- Monimutkaiset ja vaikeasti selvitettävät tilanteet, epäselvä tuen tarve
- Kun lapsen asian selvittäminen toistuu tai annettu palvelu ei ole riittävä
- Epämääräinen huoli ei poistu tai siitä on vaikea saada otetta
- Monitoimijaista arviointia voidaan soveltaa eri tavoin: Yhteinen tapaaminen eri toimijoiden kanssa, työparityöskentely, konsultointi, aikaisempaan historiaan tutustuminen, sovitaan muista arvioinneista ja tutkimuksista (THL)

Monitoimijaisen yhteistyön kulmakivet

- Varmistetaan tiedon siirtyminen ilmoittajatahon ja lastensuojelun välillä
- Tehdään arviointia myös konkreettisesti yhdessä, jaetaan asiantuntemusta
- Ilmoituksen tekemisestä yhteiseen tekemiseen ja vastuunottoon

A photograph of two women in conversation. The woman on the right is older, with short white hair, wearing glasses and a green polka-dot shirt. She is smiling and gesturing with her hands. The woman on the left is younger, with dark curly hair, wearing a white top, and is seen from the back/side. They are standing in front of a stone building.

Millaisia kokemuksia on monitoimijaisesta työstä
(lastensuojelun kanssa)?

Systeminen verkostotyö

Systemisyys monitoimijaisen yhteistyön tukena

- Systemisyys sopii mihin tahansa ihmissuhdetyöhön
- Millainen monitoimijainen yhteistyö tahansa ei automaattisesti tuo lisäarvoa työskentelyyn
- Onko tiimillä kykyä tuoda tilanteeseen järjestäytyneisyyttä, joustavuutta ja monipuolisuutta (Seikkula 1991)
- Purkaa perinteistä asiantuntijuutta, korostaa dialogisuutta ja reflektiivisyyttä
- Tarjoaa selkeän, ennakoitavan ja osallisuutta tukevan rakenteen moniammatilliseen yhteistyön tueksi
- Tulevaisuudessa keskeistä on asiantuntijan kyky osata rakentaa tietoa yhdessä muiden kanssa. Yhteistyössä on tärkeä ymmärtää toisten ammattilaisten rooli ja toiminnan oikeutus

(Mönkkönen & Kekoni 2020)

Systemisen työotteen hyödyt yhteistyölle

- Vain sellaiseen työskentelyyn on mahdollista sitoutua, jonka tavoitteita ja sisältöä on päässyt itse asettamaan yhdessä toisten kanssa
- Ymmärrys toisten ammattilaisten tekemästä työstä lisääntyy
- Mahdolliset liialliset oletukset ja odotukset verkoston toimijoiden kesken voivat vähentyä
- Sujuvampi tiedonvaihto ammattilaisten ja perheen kesken
- Aktivoi verkostotyöskentelyä
- Kenenkään ei tarvitse yksin selvittää monimutkaisista tilanteista tai pystyä ratkaisemaan niitä

Monitoimijaisen verkoston tuki ja vastuu

- **Systeemiseen työskentelyyn kuuluu jatkuvuus, seuranta ja arviointi**

Lapsen ja perheen tilannetta tulee arvioida: auttaako se, mitä ollaan yhdessä tekemässä. Sovitaan seuraava tapaamisaika ja seuranta sille, mitä ja miten paljon kukin toimija työskentelee yhteisten tapaamisten välillä.

- **Systeeminen ajattelumalli tukee ja luo uusia työskentelymahdollisuuksia**

Tarvittaessa liikutaan yli organisaatorajojen muodostamalla esimerkiksi uusia työpariuksia. Työskentelystä sovitut etenemisaskeleet ovat räätälöity luovasti lapsen ja perheen tarpeista käsin.

Hyödyt asiakkaalle

- Asiakkaat ovat kokeneet tullessaan paremmin kohdatuksi
- Kokemus inhimillisyyden välittymisestä parempi ja luottamus työntekijöihin
- Asiakkaat ovat kokeneet olevansa vahvemmin samalla tasolla muiden osallistujien kanssa
- Asiakkaat ovat pystyneet puhumaan asioista, joista eivät välttämättä ole koskaan aiemmin puhuneet
- Perheen tilanteen kokonaisvaltaisempi tunteminen

Jatkuu..

- *”Sain jotenkin hassusti siitä (systemisestä tiimistä) ihan uutta pontta meidän asioiden hoitoon. Kun monta vierasta ihmistä mietti meidän perheen asioita, niin sen tiimin jälkeen itsekin aktivoituin. Sitä niin vaan jumiutuu omille urilleen ja tarvii vähän potkua”.*
- *”Mulle jäi mieleen, että meidän perheestä puhuttiin nätisti, se kosketti mua. Musta tuntui sen tiimin jälkeen, että voin paremmin, tuli vähän toivoa lisää.”*

Hyödyt työntekijälle

- Antaa mahdollisuuden pysähtyä
- Eri tahojen ymmärrys toisen työtä kohtaan lisääntyi
- Kokemus yhteisestä vastuun jakamisesta
- Työssä jaksaminen
- Laadukkaampi ja monipuolisempi arvio
- Uudet näkökulmat
- Saa tukea suhteen rakentamiseen asiakkaan kanssa
- **Systemiseen työskentelyyn kuuluu jatkuvuus, seuranta ja arviointi YHDESSÄ**

Suhteen luominen ja lupaa pyytävä
työote

Dialogisuus ja yhteistoiminnallisuus

Perheen historia ja kokemukset

Vahvuuksien paikantaminen

Perheen vuorovaikutuskuviot ja
rakenteet

Hypoteesit

Ratkaisujen ideoiminen yhdessä

Kokoonnutaan
yhdessä leirinuotiolle
asiakkaan asian
äärelle!

Mitä vien tästä valmennuksesta mukamani monialaiseen yhteistyöhön?

Kiitos!

Päivi Malinen, sosiaalityöntekijä YTM, ISO/Pohjois-Savo
Anne Frimodig, perheterapeutti, sosiaalityöntekijä YTM / Siunsote

Jälki elämälle.

Lähteitä ja kirjallisuutta

- Aaltio, Elina & Isokuortti, Nanna (2019a) [Systeemisen lastensuojelun toimintamallin pilotointi. Valtakunnallinen arviointi](#). Raportti 3/2019. Helsinki: THL.
- Aaltio, Elina & Isokuortti, Nanna (2019b) [Systeemisen lastensuojelun toimintamallin ydinelementit. Kuvaus asiakastason ydinelementeistä, tavoitteista ja toimintamekanismeista](#). Työpaperi 33/2019. Helsinki: THL.
- Alhanen, Kai & Lavila, Pekka & Kangas, Marjo & Lamppula, Tomi & Petrelius, Päivi (2019) [Systeemisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa – Opas esimiehille ja johtajille](#). Opas 45/2019. Helsinki: THL.
- Civil, Tiina & Abrahamsson, Outi & Mäki-Fossi, Satu & Miettunen, Nanna (2019) [Systeeminen lastensuojelu monitoimijaisuuden ja osallisuuden varmistavana verkostotyönä](#). Työpaperi 34/2019. Helsinki: THL.
- Fagerström, Katarina (2016) [Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu. Hackneyn malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelutyössä](#). Työpaperi 42/2016. Helsinki: THL
- Huupponen, Marika ja Timonen, Siiri 2021: [Kuuntele ja arvosta – raportti lastensuojelun yhteistyökumppaneiden alkukartoituskyselystä. Sattumanvaraisesta tuesta kohti onnistunutta yhteistyötä](#). Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus 22.6.2021
- Kananoja, Aulikki & Ruuskanen, Kristiina (2019) [Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi: Loppuraportti](#). Raportteja ja muistioita 2019:4. Helsinki: STM.
- Lahtinen, Pia & Männistö, Leena & Raivio, Marketta (2017) [Kohti suomalaista systeemistä lastensuojelun toimintamallia. Keskeisiä periaatteita ja reunaehtoja](#). Työpaperi 7/2017. Helsinki: THL.
- Lastensuojelulaki 417/2007. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

- Muukkonen Tiina (2015) [Luottamus lastensuojelussa. Monitoimijaisen yhteistyön rakentuminen.](#) Licensiaatintutkimus. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Petrelius, Päivi; Tulensalo, Hanna; Jaakola, Anne-Mari ja Hietämäki, Johanna (toim.) 2016. [Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi. Tietoa lastensuojelun kehittämisen pohjaksi.](#) Työpaperi 33/2016. Helsinki: THL.
- Petrelius, Päivi & Uutela, Anne (2020) [Systemisen lastensuojelun toimintamallin käyttöönotto ja juurruttaminen. Konsultoitvien sosiaalityöntekijöiden kokemuksia.](#) Työpaperi 24/2020. Helsinki: THL.
- Petrelius, Päivi & Yliruka, Laura & Miettunen, Nanna (2021) [Systemisiä kokeiluja – kohti jatkuvaa yhdessä oppimista.](#) Työpaperi 7/2021. Helsinki: THL.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>
- Tulensalo, Hanna, Kumpulainen Kirsti; Kekkonen, Marjatta 2017. Monitoimijainen arviointi. Teoksessa: [Eriyis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit – Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa.](#) Työpaperi 26/2017, 11–37. Helsinki: THL.
- Yliruka, Laura & Eriksson, Pia & Jokinen, Liisa & Pasanen, Kaisa (toim.) 2022. [Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla.](#) Työpaperi 52/2022. Helsinki: THL.
- Yliruka, Laura & Tasala, Tanja (2022) [Lastensuojelun systemisen toimintamallin kansallinen tilannekuva vuonna 2021.](#) Tutkimuksesta tiiviisti 9/2022. Helsinki: THL.

Jälki
elämälle.